

ΤΑΞΗ Α΄

II. ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ (γ)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Ελλαδικός πολιτισμός

1. Να προσδιορίσετε τον όρο «ελλαδικός πολιτισμός» στο χώρο και το χρόνο.
2. Ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά του ελλαδικού πολιτισμού;

Μυκηναϊκός πολιτισμός

3. Πώς διαφοροποιείται ο μυκηναϊκός πολιτισμός από τον ελλαδικό ως προς τη χωροχρονική τους τοποθέτηση;
4. Ποια ήταν τα σπουδαιότερα κέντρα του μυκηναϊκού πολιτισμού;
5. Ποιο κοινό χαρακτηριστικό παρουσιάζουν οι θέσεις των μεγάλων κέντρων του μυκηναϊκού πολιτισμού;
6. Ποιες είναι οι πηγές από τις οποίες αντλούμε πληροφορίες για τον μυκηναϊκό πολιτισμό;
7. Να διαβάσετε το κείμενο 4 στη σελίδα 69 του βιβλίου. Στη συνέχεια, να τη σχολιάσετε ως προς την εγκυρότητα των πληροφοριών που μας παρέχει.
8. Σε ποιους τομείς στηρίχθηκε η οικονομία την περίοδο αυτή;
9. Να επεξηγήσετε τους όρους *άναξ*, *λααγέτας*, *έπέτης*, *τελεστής*, *βασιλεύς*, στο πλαίσιο του μυκηναϊκού πολιτισμού.
10. Ποια στοιχεία πιστοποιούν την πολιτιστική συνοχή του μυκηναϊκού κόσμου;
11. Ποιο είναι το βασικό χαρακτηριστικό της μυκηναϊκής τέχνης;
12. Να περιγράψετε ένα τυπικό μυκηναϊκό ανάκτορο.
13. Να αιτιολογήσετε τη διαφοροποίηση που παρατηρείται ανάμεσα στο μινωικό και το μυκηναϊκό ανάκτορο.
14. Τι γνωρίζετε για τους θολωτούς τάφους;
15. Να μελετήσετε την πηγή Β. Στη συνέχεια, να προβείτε σε διαπιστώσεις αναφορικά με το συσχετισμό της Γραμμικής Β΄ και της ελληνικής γλώσσας.

ΠΗΓΕΣ

Α. Ταφικά έθιμα (Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε την ιστοσελίδα <http://www.fhw.gr/chronos/02/mainland/gr/mg/intro/index.html>, απ' όπου μπορείτε να αντλήσετε περισσότερες πληροφορίες για τον μυκηναϊκό κόσμο.)

Τα μυκηναϊκά έθιμα ταφής μάς είναι αρκετά γνωστά από ένα σχετικά μεγάλο αριθμό νεκροταφείων ή και μεμονωμένων τάφων που έχουν ερευνηθεί αρχαιολογικά. Τα μυκηναϊκά νεκροταφεία βρίσκονταν σε μικρή απόσταση από τους οικισμούς. Σε αρκετές περιπτώσεις είναι γνωστά τα νεκροταφεία αλλά όχι και οι οικισμοί στους οποίους ανήκαν. Η γενική εικόνα των μυκηναϊκών νεκροταφείων δείχνει μια ομαλή εξέλιξη από τα ταφικά έθιμα της Μεσοελλαδικής εποχής.

Για ένα μικρό διάστημα συνεχίζεται η κατασκευή κιβωτιόσχημων τάφων, του κύριου ταφικού τύπου της Μέσης Χαλκοκρατίας, αλλά σύντομα επικρατούν τρεις νέοι και εντελώς διαφορετικοί τύποι τάφων, οι λακκοειδείς, οι θολωτοί και οι θαλαμοειδείς, οι οποίοι προορίζονται για περισσότερες από μια ταφές. Ο πρωιμότερος τύπος των λακκοειδών τάφων είναι γνωστός από τους βασιλικούς περιβόλους των Μυκηνών και έχει δώσει το όνομά του στη μεταβατική περίοδο από τη Μέση

στην Ύστερη Χαλκοκρατία. Οι λακκοειδείς και οι θαλαμοειδείς είναι ορύγματα στο βράχο, ενώ οι θολωτοί, πιθανότατα μια μετέλιξη των θολωτών τάφων της Κρήτης, είναι ταφικά κτήρια από τα πιο αξιοθαύμαστα δείγματα της μυκηναϊκής αρχιτεκτονικής.

Οι Μυκηναίοι τοποθετούσαν μέσα στους τάφους πλούσια κτερίσματα, συνήθως κοσμήματα, όπλα και χρηστικά σκεύη που ήταν πάντα ανάλογα με την κοινωνική θέση του νεκρού, αλλά, όταν επερχόταν η αποσύνθεση, δε γινόταν καμία προσπάθεια διατήρησης της ενότητας του σκελετού. Τα οστά των προηγούμενων ταφών παραμερίζονταν, για να εξοικονομηθεί χώρος για τις νεότερες ταφές, και τα παλαιότερα κτερίσματα μετακινούνταν. Έτσι, άθικτη βρίσκεται συνήθως μόνο η τελευταία ταφή. Παρόλο που οι επιδράσεις της Κρήτης στο μυκηναϊκό κόσμο είναι γενικά έντονες, ωστόσο η πλούσια κτέριση δεν ήταν γνώρισμα των μινωικών ταφικών εθίμων. Αυτό δείχνει ότι οι Μυκηναίοι υιοθέτησαν το έθιμο των πολυτελών κτερισμάτων μάλλον από την Αίγυπτο. Το γεγονός όμως ότι δε φρόντιζαν τη διατήρηση του σώματος ή την ενότητα του σκελετού μετά τον ενταφιασμό δείχνει ότι δεν πίστευαν στη μεταθανάτια ζωή όπως οι Αιγύπτιοι.

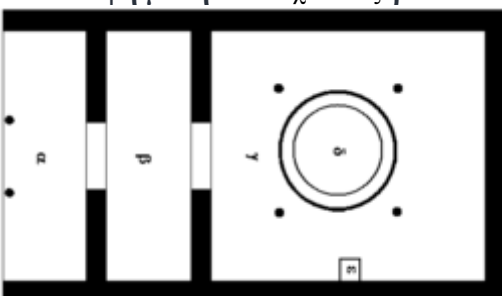
Χάρη κυρίως στις εικονιστικές παραστάσεις των λαρνάκων της Τανάγρας γνωρίζουμε μερικές από τις μυκηναϊκές νεκρικές τελετές. Στις παραστάσεις αυτές απεικονίζονται η πρόθεση και η εκφορά των νεκρών, τελετουργικοί χοροί και πομπές θρηνωδών. Τα ίδια ευρήματα μαρτυρούν ότι κατά τη διάρκεια των νεκρικών τελετών γίνονταν και αθλητικοί αγώνες προς τιμήν των νεκρών, αμαξοδρομίες, ακόμη και τα γνωστά από την Κρήτη ταυροκαθάψια. Η οργάνωση των αθλητικών εκδηλώσεων προς τιμήν των νεκρών συνδέει τα μυκηναϊκά ταφικά έθιμα με τις σχετικές μαρτυρίες του Ομήρου, στις οποίες περιγράφονται οι αθλητικοί αγώνες που οργάνωσε ο Αχιλλέας για το νεκρό Πάτροκλο.

B

Επαγγέλματα στα μυκηναϊκά κείμενα

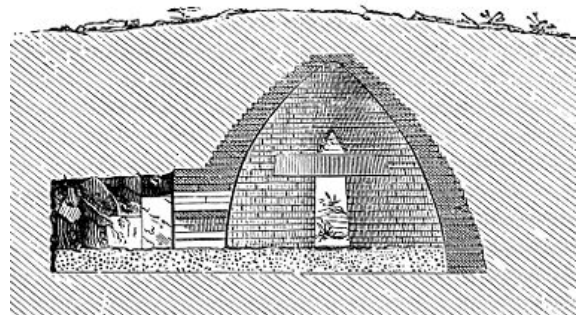
<i>a-to-ro-go</i>	αρτοποιός
<i>to-ko-so-wo-ko</i>	κατασκευαστής τόξων
<i>to-ro-no-wo-ko</i>	επιπλοποιός
<i>di-da-ka-ro</i>	δάσκαλος
<i>de-ku-tu-wo-ko</i>	κατασκευαστής διχτυών
<i>a-ra-ka-te-ja</i>	υφάντρα
<i>du-ru-to-mo</i>	ξύλοκόπος
<i>ri-na-ko-ro</i>	συλλογέας λιναριού
<i>e-re-ta</i>	κοπηλάτης
<i>ru-ra-ta</i>	λυράρης
<i>i-ja-te</i>	γιατρός
<i>ra-pte</i>	ράφτης
<i>ra-pi-ti-ra₂</i>	ράφτρα
<i>i-je-re-u</i>	ιερέας
<i>i-je-re-ja</i>	ιέρεια
<i>to-ko-do-mo</i>	χτίστης
<i>ku-ru-so-wo-ko</i>	χρυσοχόος

Δ: Κάτοψη μυκηναϊκού οικισμού

Γ.

Θολωτός τάφος (τομή)

Ε. Μυκηναϊκός πολιτισμός (από το

http://old.mfa.gr/greek/greece/through_time/history/ancient_times/mycanean.html)

Η επίδραση του Μινωικού πολιτισμού στην Ελληνική ηπειρωτική χώρα ήταν καθοριστική και μετασχημάτισε τον ελλαδικό πολιτισμό σε Μυκηναϊκό πολιτισμό. Έτσι, κατά τη διάρκεια του 15ου αιώνα π.Χ. οι Μυκηναίοι ηγεμόνες υιοθέτησαν τα πρότυπα κοινωνικής οργάνωσης της Μινωικής Κρήτης και της Εγγύς Ανατολής και τα εφάρμοσαν δημιουργώντας "ανακτορικά κράτη". Σε αντίθεση, όμως, με τον ειρηνικό και ανοχύρωτο Μινωικό πολιτισμό, οι Μυκηναίοι ανέπτυξαν ένα συγκεντρωτικό και ιεραρχικό σύστημα εξουσίας και έδωσαν μεγάλη σημασία στα αμυντικά συστήματα οργάνωσης, όπως μαρτυρούν οι οχυρώσεις και τα πολλά όπλα που βρέθηκαν στους τόπους των μυκηναϊκών πόλεων. Η υψηλή γραφειοκρατική οργάνωση και η επιτυχής οικονομική διαχείριση μετέτρεψαν τους πρώτους αυτούς οικισμούς των Μυκηναίων σε πόλεις-κράτη με ακτινοβολία, μεγάλη ισχύ και αποτελεσματική διοίκηση. Τα Μυκηναϊκά κέντρα είχαν υπό τον έλεγχό τους μεγάλες γεωγραφικές περιφέρειες και ανέπτυξαν διπλωματικές και εμπορικές σχέσεις με τις χώρες της λεκάνης της Μεσογείου αλλά και της Βορείου Ευρώπης. Μυκηναϊκά αντικείμενα έχουν βρεθεί διάσπαρτα σε μεγάλο γεωγραφικό φάσμα από την Αίγυπτο ως την Μεσοποταμία και την Ιταλία.